

Summary. The Visegrad Group is a group of four Central European countries. Poland, Hungary and Slovakia established it February 15, 1991. The Czech Republic, Hungary, Poland and Slovakia became part of the EU in 2004, and even after the accession to the EU they continued to exist as a single group. They gave more support to each other in a establishing European values. The Visegrad Group actively cooperates with Ukraine in various spheres and helps our country in implementing reforms. It also represents Ukraine in the international arena. An important factor is the cooperation in the format 4 + 1 in future. The Visegrad Four supports Ukraine's aspirations to become the part of the EU in future.

Key words: The Visegrad Group, Ukraine, cooperation, EU, economy, politics

Анотация. Вышеградская группа – группа из четырех центральноевропейских государств (Польша, Чехия, Венгрия и Словакия), основанная 15 февраля 1991 года. Чехия, Венгрия, Польша и Словакия стали частью ЕС в 2004 году. После присоединения страны V4 не перестали сосуществовать как единая группа, а стали опорой друг для друга в становлении европейских ценностей. Вышеградская группа активно сотрудничает с Украиной в разных сферах и помогает в проведении реформ, представляет Украину на международной арене. Важными являются перспективы сотрудничества в формате 4 + 1. Вышеградская четверка поддерживает стремление Украины в будущем стать частью ЕС.

Ключевые слова: Вышеградская группа, Украина, сотрудничество, ЕС, экономика, политика.

УДК 332.1:330.341.1:001.8

Паризький І. В.

*кандидат юридичних наук, докторант,
ВНЗ «Національна академія управління»*

Paryzkyi I. V.

*Candidate of Law, Doctorant,
«National Academy of Management»*

РОЗВИТОК НАУКОВОЇ ДУМКИ ЩОДО ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

DEVELOPMENT OF SCIENTIFIC THOUGHT OF THE PROBLEM OF INNOVATIVE TECHNOLOGICAL DEVELOPMENT OF ECONOMICS

Анотація. У статті проведено огляд наукових досліджень із проблем інноваційно-технологічного розвитку економіки, показано особливості розвитку наукових досліджень із цієї проблеми у європейському й українському вимірах. Результатом дослідження стала систематизація наукових знань щодо впливу інноваційно-технологічного розвитку на економіку. Проведено періодизацію етапів розвитку досліджень у цій сфері.

Ключові слова: інновація, концепція, економічний розвиток, економічне вчення, науково-технічний прогрес.

Вступ та постановка проблеми. Теоретична концептуалізація проблеми інноваційно-технологічного розвитку економіки ілюструє різноманітність підходів щодо осмислення циклічності і взаємозалежності економічного розвитку від інноваційно-технологічного. Причиною цього є конкуренція, яка стала основною рушійною силою ринкового розвитку, зумовила кількісно-якісну динаміку вдосконалення інноваційно-технологічного розвитку економік держав, що стало основним фактором домінування як на національних ринках, так і в умовах глобалізації світових ринків. Постіндустріалізм як нова формація створює новітні конкурентні умови, у яких держави із розвинутим інноваційно-технологічним складником займають провідне місце в економіці, тим самим реалізують експансію на ринки країн-реципієнтів і загрожують їхній економічній безпеці, перетворюючи їх на сировинні придатки і полігони для інноваційних експериментів. У подібному положенні опинилася й Україна, яка, маючи значний інноваційно-технологічний потенціал, залишається в умовах тривалого переходу від індустріальної до постіндустріальної суспільно-економічної формації. З огляду на це важливо зазначити, що

узагальнення наукового доробку вчених у цьому напрямі досліджень дасть змогу сформулювати концептуальні основи осмислення сучасного стану інноваційно-технологічного розвитку економіки України та сформулювати перспективи розвитку інновацій і технологій на сучасному етапі державотворення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Систематизацією наукових напрямів щодо інноваційно-технологічного розвитку України займається значна кількість вчених, таких як О.Л. Богашко, Л.В. Бойко-Бойчук, О.М. Вільчинський, Є.П. Гармашова, В.М. Геєць, З.М. Пересунько, А.В. Колодійчук, А.В. Череп та інші, котрі систематизували напрями розвитку наукової теорії інновацій в економіці. Водночас необхідно відзначити, що розвиток наукової думки у цьому напрямі потребує переосмислення щодо значення інновацій у свроінтеграційних процесах економіки України, консолідування періодів розвитку наукових підходів.

Метою статті є систематизація наукових знань щодо впливу інноваційно-технологічного розвитку на економіку, виділення характерних періодів розвитку наукових досліджень у зазначеній сфері.

Результати дослідження. Генеза наукової думки щодо інноваційно-технологічного розвитку економіки триває з періоду розвитку конкурентних відносин на світових ринках, коли світова фундаментальна і прикладна наука зосередилася на пошуку закономірних умов переваг національних економік. Вчені наводять періодизацію розвитку наукової думки у цьому напрямі, наприклад, О.Л. Богашко [1, с. 25] обґрунтовано виділяє такі періоди, як:

- економічні вчення про інновації доринкової економіки;
- економічні вчення та економічна теорія інновацій нерегульованих ринкових відносин;
- економічні вчення про інновації періоду комунікативної, соціально-ринкової економіки.

У період доринкової економіки перші спогади про інноваційний розвиток містяться у філософських трактатах і збірках правил господарювання, що присвячувались питанням вдосконалення організації праці. У часи стародавнього світу створення чогось унікального, невідомого розглядалось не як зміни виробничо-технологічного характеру, визначені часом, а як втручання божественної волі. Особливості світогляду в античний період вели до того, що виробнича діяльність людини здійснювалась в основному як стилізація природних процесів, наслідування природи, підлаштування під її ритми [1, с. 26].

Інновації існують із миті першого практичного кроку людини в напрямі покращення свого життя. Незважаючи на це, цілеспрямовані дослідження їх як економічного елемента розпочалися лише на початку минулого сторіччя. Але ще у працях давньогрецьких діячів Ксенофонта («Домострой»), Платона («Політика») та Арістотеля («Нікомахова етика») – були перші натяки на інноваційну діяльність [2, с. 204]. Наприклад, у праці Ксенофонта викладені думки щодо поділу праці як інноваційного способу організації виробництва: «Зрозуміло, що людині, яка займається багатьма ремеслами, неможливо виконати все однаково добре... і зрозуміло те, що той, хто проводить час за виконанням обмеженої роботи, той може виконати її найкращим чином» [3, с. 8–9].

В епоху Відродження процес створення нового відобразився у наукових, літературних, художніх, філософських творах. Специфічною особливістю науки цієї епохи був її тісний зв'язок із мистецтвом. Епоха Відродження особливо відзначається великими науковими зсувами у сфері пізнання і створення нового. Цей розвиток пов'язаний із зародженням капіталістичного способу виробництва та успіхами нового світогляду. Пізніше осмислення економічної творчості з позицій створення чогось нового спостерігаємо у представників Реформації. Реформація підштовхувала до економії, до розвитку промисловості, до відмови від дорогих розваг. Це сприяло нагромадженню капіталу, що вкладався в торгівлю й виробництво. У період первісного нагромадження капіталу виникає перше економічне системне вчення – меркантилізм. Його представники намагаються теоретично обґрунтувати необхідність нововведень і роблять перші спроби їх практичного впровадження в господарське життя суспільства [1, с. 26].

Генеза наукової думки про інноваційно-технологічний розвиток засвідчує, що період економічних вчень та економічної теорії інновацій нерегульованих ринкових відносин розпочинається з появою класичної школи політичної економії, де джерелом аналізу стають не організаційні, а технологічні нововведення, що пов'язано з дослідженням сфери виробництва. Класична політична економія розвивалася як наука про багатство, тому початковим пунктом своїх доктрин представники цієї течії обрали суспільний поділ праці. Фундаментальне значення цього елемента пред-

ставник класичної школи А. Сміт пояснював, по-перше, тим, що поділ праці є причиною, яка стимулює продуктивність, а розвиток виробництва визначає весь добробут країни. У першому розділі «Дослідження природи та причин багатства народів» А. Сміт стверджує, що найбільший прогрес у розвитку продуктивності праці виявився наслідком розподілу праці, що дав поштовх до винаходження машин, які полегшують і скорочують працю [4].

На періодичність економічного розвитку, в тому числі й інноваційного розвитку, вперше вказали англійські вчені Х. Кларк і В.С. Девонс, які здійснили аналіз динамічних змін в економіці між двома економічними кризами (1793 та 1847 років). Саме їхні дослідження стали підґрунтям для появи теорій циклічного економічного розвитку. Розвиток на рівні національної економіки сучасна теорія описує, спираючись на два підходи, що описують процес розвитку у статичній або динамічній. Одним із перших процесів економічного розвитку намагався дослідити К. Маркс. Система обмежень теоретичних пошуків Маркса представляла національну економіку у вигляді статичної системи, в якій відсутніми були науково-технічний прогрес, безробіття, зовнішня торгівля, кризи. Голландець Я. Ван Гельдерен дійшов висновку, що економічне зростання залежить від зовнішніх факторів, серед яких – поява нових технологій [5]. К. Маркс у праці «Капітал» називає зростання продуктивності праці першим економічним законом, що відображає найбільш загальну основу і внутрішню логіку економічного прогресу, є джерелом і способом підвищення ефективності виробництва. К. Маркс вважав розвиток продуктивних сил базисом, а науково-технічний прогрес – надбудовою, тобто наслідком, а не причиною розвитку виробництва [6].

Початок другого періоду розвитку інновацій характеризується пануванням екологічної кризи XIII–XIV ст. у Західній Європі, що стала наслідком неналежного використання природних ресурсів, відсталості технологій у різних галузях і раптового похолодання, що, своєю чергою, призвело до зубожіння селян, неврожайів та голоду. Тривалий військово-політичний конфлікт між Англією і Францією, який ввійшов в історію під назвою «Столітня війна», та друга пандемія чуми ще більше загострили ситуацію: смертність у Європі досягла майже 25 млн. осіб, і знадобилося понад 150 років, щоб населення континенту досягло колишнього рівня. Панування в цей період загальної кризи мало не тільки негативні наслідки. Якщо розглядати її з позиції інноваційного розвитку, то в цей період відбуваються позитивні зрушення інноваційного характеру – розвиток ремісництва сприяв збільшенню кількості як середніх, так і великих виробників промислових товарів і техніки [7, с. 31].

Витоки інновацій можна бачити і у теоретиків-неокласиків політичної економії, таких як В. Деванс, А. Маршал, Л. Вальрас, К. Вікселл, які акцентують увагу на науково-технічному прогресі як основному факторі розвитку виробництва. Не минула проблеми визначення інновації і марксистська концепція. К. Маркс розглядає науково-технічний процес як надбудову – наслідок розвитку виробництва [8, с. 90].

К. Маркс присвятив питанню відносин між машинами та робітниками окремий розділ «Машини та велика промисловість» у першому томі своєї праці «Капітал», де наголосив на тому, що техніка не призначена для полегшення праці робітника, а є засобом створення додаткової вартості шляхом скорочення робочого дня робітника, а отже, й економії на частці заробітної плати, що припадає на одиницю продукції. У результаті робітник виготовляє більше продукції за той самий проміжок часу, але одержує

таку ж заробітну плату, як і раніше. Вивільнений час він просто дарує капіталісту, чим і примножує його статки. Із розвитком техніки та заміщенням праці механічною на великих промислових підприємствах робітник стає просто наділений свідомістю придатком машини. Особливої критики К. Марксом зазнав технічний прогрес у землеробстві, про який він пише: «Прогрес капіталістичного землеробства є прогресом не тільки в мистецтві грабувати робітника, але і в мистецтві грабувати ґрунт, всякий прогрес у підвищенні його родючості є водночас прогресом у руйнуванні постійних джерел цієї родючості» [9, с. 468]. Проте, незважаючи на свою відверту критику інноваційного розвитку, Маркс погоджується з незворотністю цього процесу. Науково-технічний прогрес у праці Маркса розглядався як надбудова – наслідок виробництва, а не як його рушійна сила [10].

У цей час поступово формуються теорії інновацій, які представлені різними напрямками. При цьому залежно від особливостей та основних тенденцій розвитку ринкової економіки акцент у дослідженнях ставиться на тому чи іншому комплексі проблем. Так, на початку ХХ ст. однією з ключових проблем була проблема циклів. До цього науково-технічний прогрес ще не розглядався більшістю вчених як основний фактор циклічного та інституціонального економічного розвитку. Одним із перших, хто пов'язав причину економічних криз із особливостями відтворення основного капіталу, був видатний український учений-економіст М.І. Туган-Барановський. У праці «Промислові кризи в сучасній Англії, їхні причини і вплив на народне життя» М.І. Туган-Барановський проаналізував різні підходи до пояснення циклічного характеру розвитку виробництва і дійшов висновку, що перешкодою для безперервного кумулятивного розвитку виробництва є не стільки зовнішні обмежувальні фактори, скільки внутрішні властивості економічної системи, які, власне, і породжують циклічність її розвитку [11].

На практиці модель реформ, що базується на інноваційній теорії М.І. Туган-Барановського, в інноваціях та інвестиціях у пріоритетні галузі національної економіки використовує Китайська Народна Республіка. Як зазначає М. Павловський, «китайські реформи проводилися за градуалістською (від англ. gradual – поступовий) концепцією трансформації суспільства, в якій головна роль відводилася стабілізації та розвитку виробництва – у повній відповідності до наукового визначення економічних реформ» [12, с. 21].

Маргінез наукового диспуту у сфері впливу інновацій на економіку досяг свого апогею на рубежі ХІХ і ХХ століть, коли європейські дослідники обґрунтували пряму залежність прибутковості від рівня інновацій. Зокрема, всесвітньо відомий учений австрійської наукової школи Й. Шумпетер [13, с. 56], який у 1909–1911 роках викладав економіку в університеті міста Чернівці, довів, що введення інновацій забезпечить такий динамізм змін у виробничому процесі, який набагато перевищить результати інтенсифікації дії усіх чинників. Й. Шумпетер, один із чисельних класиків світової економічної думки того періоду, розглядав прибуток як винагороду за нововведення. Стосовно нинішньої ситуації в Україні необхідно підкреслити, що заслуга Й. Шумпетера [14] полягає в тому, що він зумів не тільки помітити, але й обґрунтувати виникнення зовсім нового, інноваційного типу розвитку. Світовий досвід ХХ–ХХІ ст. показує, що цей тип розвитку пов'язаний з цілою низкою складників, які його забезпечують, до того ж головним є введення нової технології і виробництво нових товарів. Перехід від старої продукції до нової потребує не тільки переходу до нової

технології виробництва, але й удосконалення його організації, залучення нової висококваліфікованої робочої сили [15, с. 15]. З урахуванням зазначеного, а також світового економічного досвіду еволюції інноваційної моделі розвитку Л.А. Антоненко та Г.І. Рудь констатують, що будь-який учасник виробничого процесу завжди бере участь (у різних управлінських, правових та соціально-економічних полях) у зародженні або реалізації інноваційної ідеї, технологій тощо [16, с. 26–27].

Таким чином, констатуючи розвиток наукової думки у сфері інноваційно-технологічного чинника впливу на економіку, підтримуємо думку Р.С. Зубкова, що період зародження інновації як осмисленого явища характеризується тим, що:

1. Відбулися дві науково-технічні революції: Перша науково-технічна революція (ХV–ХVІІ ст.) та Друга науково-технічна революція (ХІХ ст.), крім цього, відбувається початок Третньої науково-технічної революції.

2. Відбулося три зміни технологічних укладів у світовій економіці: перший технологічний уклад 1790–1830 рр.; другий технологічний уклад 1830–1880 рр.; третій технологічний уклад 1880–1930 рр.

3. Сформувався уклад, який ґрунтувався на нових технологіях у текстильній промисловості та використанні енергії води. Цей період відзначається широким застосуванням парових двигунів і розвитком машинобудування [17].

Напередодні Другої світової війни інновацізація економічної сфери досягла свого апогею: все було підкорене ідеям технічної модернізації. В умовах тоталітарних режимів програми інновацій у економіці упроваджувались пришвидшеними темпами з метою досягти найбільших кількісних показників у економіці. У тоталітарному СРСР це упроваджувалось у формі п'ятирічок та інших експериментів, котрі, між іншим, частіше за все мали трагічні наслідки як для економіки, так і для населення, прикладом чого можна вважати колективізацію сільського господарства.

Погоджуємось із Р.С. Зубковим у тому, що у зазначений період спостерігається значне прискорення проникнення інноваційних явищ у різні сфери суспільного життя. Відбувається наукове становлення інноваційної теорії та окреслюються нові рамки інноваційних досліджень. Саме інновації стають прогресивним рушієм суспільного розвитку та ефективно беруть участь у створенні нового продукту, який суттєво впливає на загальносвітовий економічний ріст. Післявоєнний період потребував значних інноваційних зусиль для відновлення світової економіки, потрібно було створити значне інноваційно-теоретичне підґрунтя для відродження ринкових господарств розвинутих європейських країн [17].

У період нового осмислення (1970-і роки – початок 1980-х років) характерне продовження Четвертої науково-технічної революції та четвертої хвилі технологічного укладу, яка характеризується становленням укладу, який базується на подальшому розвитку енергетики із використанням нафти, нафтопродуктів та газу, а також засобів зв'язку, нових синтетичних матеріалів. Це ера масового виробництва автомобілів, тракторів, літаків, різноманітних видів озброєнь, товарів тривалого користування, будівництва швидкісних автомагістралей, аеропортів. З'являються та інтенсивно поширюються комп'ютери і програмні продукти для них. Атом спочатку використовується у воєнних, а згодом – і в мирних цілях. На ринку панує олігопольна конкуренція, утворюються транснаціональні корпорації [18, с. 32]. Відбувається орієнтація на ринковий попит, на наукові розробки, «інноваційне

тяжіння» – це період, пов'язаний із тим, що на Заході науково-технічний прогрес став невід'ємним засобом економічного розвитку. Інноваційні процеси стають основною ланкою для передачі наукових знань у сферу задоволення споживчих потреб, а попит формує напрями розвитку науки [19, с. 262]. Дослідження таких авторів, як Р. Росвелл, К. Фрімен та Н. Розенберг, підтвердили важливість як ринкових, так і науково-технічних факторів в інноваційному процесі, що сприяло появі у 1970-х – середині 1980-х рр. нелінійних моделей інноваційного процесу третього покоління [20, с. 92].

Серед наукових видань, присвячених інноваційній проблематиці, значне місце посідають монографії Інституту економіки і прогнозування НАНУ, Національного інституту стратегічних досліджень, Центру досліджень науково-практичного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАНУ, Ради з вивчення продуктивних сил (РВПС). Зокрема, академіки В. Гесць і В. Семиноженко розглядають інноваційні перспективи України у контексті глобальних постіндустріальних трансформацій [21]. У своїй монографії В. Семиноженко пропонував програму реформ науково-технічної та інноваційної системи України на 2005-2010 рр. [22] Окремо відзначимо монографію (А. Гальчинський, В. Гесць, А. Кінах, В. Семиноженко [23]), в якій проаналізовано десятиріччя українських реформ, визначено стратегічні сценарії України за умов глобалізації і підкреслено значення «інноваційної платформи» для розвитку національної економіки [24, с. 269].

Висновки. Таким чином, теоретична концептуалізація інноваційно-технологічного розвитку економіки представлена у проблемно-хронологічному контексті, де потрібно виділити три періоди розвитку наукової думки. Перший період охоплює наукові концепції з античних часів і до початку XX століття, коли вчені сформували критерії залежності впливу інноваційно-технологічного розвитку на ефективність національних економік. Другий період – XX століття, представлений науковими думками у напрямках теорій економічного розвитку, які виражені у циклічному баченні розвитку національних економік і ринку загалом. У цей період формується осмислення впливу інноваційно-технологічного фактору на економічну безпеку держави, зокрема обґрунтовується стратегічна важливість розвитку інновацій і технологій. Третій період – кінець XX – початок XXI століття, охоплює перехід наукових досліджень цієї проблеми у напрям фундаментальних і прикладних наукових розвідок, котрі здійснюються у межах інституційних проектів, зокрема в Україні – у науково-дослідних інституціях. У цей час проблема інноваційно-технологічного розвитку економіки стає частиною національної політики, що набуло неабиякої науково-прикладної актуальності у теперішній період державотворення України. У контексті євроінтеграційного вектора розвитку України дослідження інноваційних перспектив національної економіки повинно бути основним пріоритетом стратегічного значення, де одне з ключових місць потрібно відвести методологічним основам осмислення цієї проблеми.

Список використаних джерел:

1. Богашко О.Л. Еволюція теоретичних підходів до інноваційного розвитку в економічній науці / О. Л. Богашко // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2013. – № 2. – С. 23–29.
2. Федотов А.А. Основные концепции инновационного развития: исторический анализ / А.А. Федотов // Вісник Донецького національного університету. Сер. В: Економіка і право. – 2008. – Вип. 2. – С. 203–208.
3. Череп А.В. Оцінка ефективності інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств лікеро-горілчаної промисловості : монографія / А.В. Череп, С.В. Маркова ; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т «М-ва освіти і науки, молоді та спорту України». - Запоріжжя : Запоріж. нац. ун-т, 2012. – 283 с.
4. Сміт А. Добробут націй. Дослідження про природу і причини добробуту націй/ Адам. Сміт – К. : Вид-во «Port-Royal», 2001. – 590 с.
5. Колодійчук А.В. Теорії інноваційного розвитку промисловості / А. В. Колодійчук. // Економіка. Управління. Інновації. – 2012. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eui_2012_1_20
6. Маркс К., Энгельс Ф. Сочинения. – Том. 26. – Ч. 1. – М.: Государственное издание политической литературы, 1967. – 503 с.
7. Глазко В. Цивілізаційні кризи і революції: генно-культурна парадигма / В. Глазко // Вісн. НАН України. – 2006. – № 9. – С. 24–43.
8. Гармашова Е.П. Развитие теории инновационных процессов / Е.П. Гармашова // Молодой ученый. – 2011. – № 2. Т.1. – С. 90–94.
9. Маркс К. Капитал. Критика политической экономии. В 4 т. / Маркс К. – М. : Политиздат, 1983. – Том 1 : Процесс пр-ва капитала. –1983. – 737 с.
10. Пересунько З.М. Теоретичні аспекти розвитку інноваційної теорії / З.М. Пересунько // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2013. – № 7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2192>
11. Коваль Л.Л. Михайло Туган-Барановський, життя і наукова діяльність [Текст] // Хроніка –2000. – Вип. 35–36: Культура і наука світу: внесок України. – С. 381–365.
12. Павловський М. Стратегія розвитку суспільства: Україна і світ (економіка, політологія, соціологія) / М. Павловський. – К.: Техніка, 2001. – 312 с.
13. Злупко С.М. Проблеми формування і розвитку національної економіки в науковій творчості Івана Франка // Економіка України. – 2007. – № 7. – С. 55–62.
14. Шумпетер Й.А. Теория экономического развития. Капитализм, социализм и демократия / Й.А. Шумпетер; [предисл. В.С. Автономова; пер. с нем. В.С. Автономова, М.С. Любского, А.Ю. Чепуренко; пер. с англ. В.С. Автономова, Ю.В. Автономова, Л.А. Громовой, К.Б. Козловой, Е.И. Николаенко, И.М. Осадчей, И.С. Семенов, Э.Г. Соловьева]. – М.: Эксмо, 2007. – 864 с. – (Антология экономической мысли).
15. Чухно А. Науково-технологічний розвиток як об'єкт дослідження еволюційної економічної теорії // Економіка України. – 2008. – № 1. – С. 12–22.
16. Антоненко Л.А., Рудь Г.І. Еволюція поглядів на інновацію: історико - економічний аспект / Л. А. Антоненко, Г. І. Рудь // Вісн. Нац. ун-ту «Львів. Політехніка». – 2008. – № 628. – С. 24–28.
17. Зубков Р.С. Загальна характеристика та особливості розвитку основних етапів становлення інноваційної теорії. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3532>

18. Вільчинський О.М. Проблеми активізації інноваційного розвитку економіки України / О.М. Вільчинський // Збірник наукових праць Національного університету державної податкової служби України. – 2011. – № 2. – С. 30–41.
19. Волошин І. Визначення економічної сутності інновацій як об'єкта обліку і аналізу / І. Волошин // Збірник наукових праць «Економічний аналіз». – 2008. – Вип. 3. – С.261–264.
20. Гармашова Е.П. Развитие теории инновационных процессов / Е.П. Гармашова // Молодой ученый. – 2011. – № 2. – Т. 1. – С. 90–94.
21. Геєць В.М., Семиноженко В.П. Інноваційні перспективи України – Харків: Константа, 2006. – 272 с.
22. Семиноженко В.П. Україна: шлях до постіндустріальної цивілізації / В.П. Семиноженко. – Харків: Константа, 2005. – 360 с.
23. Інноваційна стратегія українських реформ / Гальчинський А.С., Геєць В.М., Кінах А.К., Семиноженко В.П. – К.: Знання України, 2002. – 336 с.
24. Бойко-Бойчук Л.В. Інноваційні дослідження останніх років в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://istznu.org/dc/file.php?host_id=1&path=/page/issues/24/24/boyko-boychuk.pdf

Анотація. В статтю проведено обзор наукових досліджень по проблемам інноваційно-технологічного розвитку економіки, показані особливості розвитку наукових досліджень по цій проблемі в європейському і українському вимірах. Результатом дослідження стала систематизація наукових знань про вплив інноваційно-технологічного розвитку на економіку. Проведено періодизацію етапів розвитку досліджень в цій сфері.

Ключові слова: інновація, концепція, економічне розвиток, економічне вчення, науково-технічний прогрес.

Summary. The article reviews research on the problems of innovation and technological development of the economy, shows the features of the development of scientific research on this problem in the European and Ukrainian dimensions. The research resulted in the systematization of scientific knowledge on the impact of innovation and technological development on the economy. Periodization of the stages of development of research in this field was carried out.

Key words: innovation, concept, economic development, economic doctrine, scientific and technical progress.

УДК 338.45:621.548(477)

Повханіч А. Ю.

*студентка факультету міжнародних економічних відносин
Ужгородського національного університету*

Povkhanych A. Y.

*Student of the Faculty of International Economic Relations
Uzhgorod National University*

ВІТРОЕНЕРГЕТИКА ЯК КЛЮЧОВИЙ ЕЛЕМЕНТ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ СТРАТЕГІЇ

WIND POWER AS A KEY ELEMENT OF ENERGY STRATEGY

Анотація. У статті розглянуто проблему розвитку вітроенергетики як одного з основних і доступних джерел альтернативної енергії. Викладаються аргументи щодо використання вітрової енергії в Україні. Дається загальна характеристика розвитку вітроенергетики в світі і в Україні. Порушуються проблеми, що виникають на шляху розвитку вітроенергетики. Зроблено висновок про необхідність стимулювання розвитку відновлювальних джерел енергії з метою стабілізації і зрівноваженого розвитку української національної та світової енергетики.

Ключові слова: вітроенергетика, відновлювані джерела енергії, енергоефективність, вітрова установка, вітропарк.

Вступ і постановка проблеми. Енергетика є основою сучасного життя, що забезпечує економічне зростання, мобільність і комфорт. Але водночас виробництво, постачання та споживання енергетичних ресурсів чинить значний негативний вплив на навколишнє природне середовище і на здоров'я людей. Так, сучасна енергетика емітує значний обсяг викидів вуглекислого газу, метану, оксидів сірки, оксидів азоту і летких органічних сполук. Швидке зростання кількості населення та економічне зростання приводять до щорічного збільшення глобального попиту на енергетичні ресурси, особливо в країнах, що розвиваються. Згідно з прогнозами Міжнародного енергетичного агентства на такі країни до 2035 р. буде припадати 90% зростання сукупного світового попиту на енергію.

У 2050 р. світова економіка зросте в 4 рази і буде споживати на 80% більше енергії, ніж споживає сьогодні [1]. Традиційна енергетика буде не в змозі задовольнити майбутній попит, тому їй на зміну приходить альтернативна енергетика, а саме конкретний її вид – вітрова енергетика.

Мета статті полягає в дослідженні ролі вітрової енергетики в системі електропостачання, ефективності її використання та потенціалу України в розвитку цієї сфери на сучасному етапі. Для досягнення поставленої мети здійснено аналіз переваг і недоліків використання вітрової енергетики та практичних аспектів встановлення такого обладнання, досліджено перспективи розвитку галузі вітрової енергетики в Україні з використанням світового досвіду, узагальнено фактори, які гальмують розвиток цієї галузі.